

Nytårstale 2010

Formanden for Naalakkersuisut

Kære landsmænd, kære børn, unge voksne og gamle.

Det gamle år 2009 er slut. Det nye år 2010 er begyndt. Godt nytår alle sammen, jeg håber at det nye år vil bringe lykke og velfærd for os alle.

Det er altid spændende hvad et nyt år vil bringe med sig.

Selvstyret som vi fejrede den 21. juni sidste år, er den bro som har ført os til nye tider og som bragte nye håb med sig. Vi skal udnytte vores nye status og de nye muligheder bedst muligt og i fællesskab.

Det nye år 2010 som vi lige er trådt ind i, vil selvfølgelig også bringe nye problemer og udfordringer med sig. Vi ved at livet ikke kun er en dans på roser.

Men problemer vi møder på vores vej, skal vi løse i fællesskab; vi har langt mere at være fælles om end at splittes for; vi er enige om langt flere ting end vi er uenige om og vore forenede kræfter er langt stærkere end vores individuelle.

Kaster vi et kort blik tilbage på året der gik, er der nok ikke nogen tvivl om at de mange begivenheder vi oplevede vil gå over i historien. Året 2009 var præget af mange store begivenheder både her og i resten af verden.

2009 vil bl.a. blive husket for de nye fire storkommuner, sammensmeltningen af bygdebestyrelserne, for det politiske skift og ikke mindst som året, hvor Selvstyret blev indført.

De verdensbegivenheder som vil blive husket er bl.a., hvordan den internationale finanskrisen bredte sig til os alle, de nye håb som blev tændt overalt i verden, da Barack Obama blev indsat som USA's nye præsident og ikke mindst FN's klimakonference i København. Alle begivenheder som foregik andre steder i verden, men som også har tilknytning til Grønland og som påvirker os.

Både finanskrisen og klimaforandringerne, illustrerer med al tydelighed, at vi er en del af den globaliserede verden. Vi har ikke mærket virkninger af finanskrisen så stærkt som andre steder i verden, og mens Grønland har været skuepladsen for storpolitiske forhandlinger om klimaet, har det konsekvenser, især for fangererhvervet i det nordlige Grønland. I Stillehavet synker mange af de små øer i havet, bl.a. pga. afsmeltningen fra gletsjerne, så deres indbyggere til sidst må flygte.

Vi har for nylig under klimakonferencen, forhandlet med den danske regering og opnået, et resultat som vi er tilfredse med. Der blev skabt forståelse for grønlands behov for en økonomisk udvikling og vi har gjort vores stilling klar i forhold til kommende internationale forhandlinger om klimaspørgsmålet. Vi skal selv gøre alt for at nedbringe vores udslip af CO2.

Den højtidelige fejring af Selvstyret den 21. juni, var også genstand for stor opmærksomhed fra udlandet. Udover de mange udenlandske gæster, rapporterede et utal af journalister om det grønlandske samfund på vej til nye tider, på en meget positiv måde.

Jeg skal benytte denne lejlighed til at takke vore mange gæster, vores samarbejdspartnere og ikke mindst Dronning Margrethe og hele hendes familie, samt den danske regering og det danske Folketing. Godt nytår.

Vi har rigtig mange at takke for det forløbne år.

Mødrene og fædrene, bedstemødrene og bedstefædrene skal roses og takkes for at de tog sig godt og kærligt af deres børn og børnebørn.

Tak til pædagogerne og lærerne, til dem som passer de gamle, sygeplejerne, fiskerne og fangerne, som ofte må tilbringe mange dage hjemmefra, for at forsyne os og bidrage til samfundet.

En stor tak til alle de frivillige som arbejder ulønnet for samfundet.

Jeg skal heller ikke undlade at takke alle organisationerne for samarbejdet i det forløbne år og for deres deltagelse i den offentlige debat, et levende demokrati kendes ved at organisationer og

interessefællesskaber med fingeren på pulsen, til stadighed er vågne og giver deres meninger til kende. Naalakkersuisut håber at vores samarbejde styrkes yderligere i 2010.

Fiskeri og fangst

2010 bliver atter et år, hvor den helt nødvendige tilpasning i både fanger- og fiskerierhvervene er på dagsordenen. Det er helt nødvendigt at udarbejde langsigtede og troværdige planer for erhvervene.

Vi vil fortsætte den tilpasning der er nødvendig i forhold til bæredygtige fangstmængder samt de til stadighed skrappere krav forbrugerne stiller. Vi vil fortsætte vores samarbejde med fiskeriets organisationer med henblik på at etablere økonomisk bæredygtighed, samt for at sikre et større økonomisk udbytte for samfundet som helhed.

Jeg skal understrege, at Naalakkersuisut ikke blot vil være tilskuere til de store udfordringer der stilles til fanger- og fiskerierhvervene og som har været under udvikling over en årrække.

Det er glædeligt, at vi i en tid hvor fangererhvervet er under pres, oplever at det flerårige samarbejde mellem fangere og biologer og reguleringen af visse arter, nu har ført til at vi er i stand til at regulere kvoterne på et bedre grundlag. Et godt eksempel er, at det er blevet muligt at forhøje kvoterne på hvid- og narhval, samt at give kvoter for en 3 årig periode.

Et andet eksempel er at rensdyr- og moskusoksejagten er helt uden reguleringer i nogle fangstområder.

Men det skal også understreges, at Naalakkersuisut står fast på principperne om bæredygtig udnyttelse af de levende resurser. Ikke kun for vores egen skyld, men også af hensyn til at generationerne efter os skal kunne høste af de levende resurser.

Et af de meget store spørgsmål der skal tages stilling til i 2010, bliver om vi skal fortsætte vores medlemskab af den internationale hvalfangstkommission IWC.

Andre erhverv

Et af de vigtige mål for Naalakkersuisut er, at vores selvforsyning af madvarer skal forøges mærkbart. For at etablere et så godt planlægningsgrundlag som muligt, er vi gået i gang med at kortlægge de konkrete forudsætninger i landets regioner.

Kortlægning vil ikke kun dreje sig om erhvervsmæssige forhold, men også inkludere oplysninger om uddannelse, infrastruktur, boligforhold og andre relevante oplysninger. Endvidere kommer arbejdet med kortlægningen og planlægningen til at tage sit udgangspunkt i kommunerne og ikke mindst borgerne i kommunerne.

Målet om større selvforsyning forudsætter, at potentialerne for erhvervsmæssig og økonomisk udvikling i hele landet, udnyttes optimalt og koordineret. Det overordnede mål er til stadighed at vi opnår en bæredygtig økonomi.

Det er glædeligt, at der nu begynder at vise sig konkrete resultater af den helt nødvendige udvikling af nye erhverv. Produktionen af kildevand fra Qeqertarsuaq er startet op, ligeledes vil man i Sydgrønland opstarte produktionen af is og vand, sandsynligvis allerede i år.

Planerne om etablering af et aluminiumsmelteværk i Maniitsoq, baseret på vandkraft samt forhandlingerne om betingelserne, er stadig i gang. Da det drejer sig om det hidtil største erhvervsprojektet og det dyreste nogensinde, er det helt nødvendigt at få analyseret alle samfundsmæssige konsekvenser af projektet, og vi må indstille på den tid der er nødvendig. Ikke desto mindre håber Naalakkersuisut, at Inatsisartut til efteråret vil have et tilstrækkeligt grundlag for at træffe nogle af de vigtige beslutninger vedrørende projektet.

Vi påregner yderligere, at vi i løbet af i år optager et udlandslån til finansiering af vandkraftprojekter.

Denne første dag i det nye år, er også på anden måde værd at fejre, da det er i dag at vi overtager det fulde ansvar for råstofferne. Vores egen lov om råstoffer i Grønland træder i kraft i dag, og er det konkrete bevis på det mål vi har arbejdet for i mange år. Det skal vi være stolte af.

Efter godkendelse i Naalakkersuisut er det planen, at der til sommer ud for Qeqertarsuaq og Nuussuaq, tæt ved den Canadiske grænse, udføres en prøveboring efter olie. Endvidere er det sandsynligt at der næste år vil være indtil flere prøveboringer.

Der er stadig vækst i mineralaktiviteterne på land. I år vil udvindingen af guld ved Nalunaq blive genoptaget, udvindingen af Olivin fortsætter ved Seqinnersuusaaq og endelig er det planen at udvindingen af bly og zink vil blive genåbnet. Der vil i de kommende år blive åbnet flere miner.

Skole og uddannelse

Hvis alle disse projekter skal kunne gavne os fuldt ud, er det nødvendigt at vi selv stiller med så meget af den nødvendige arbejdskraft, som det er muligt. Og for at det skal det lykkes, er det nødvendigt at fokusere på uddannelse. Derfor fastholder Inatsisartut og Naalakkersuisut at udbygningen og opgraderingen af uddannelserne skal fortsættes med umindsket styrke.

Vi glæder os over at antallet af uddannelsessøgende såvel som antallet af studerende som gennemfører en uddannelse, stadigt er stigende. De meget store håb og forventninger der er stillet overfor vores ungdom, begynder at give konkrete resultater. Vi skal fokusere stærkere på at støtte og opmuntre vore unge, både i hjemmet, i skolerne og på uddannelserne. Vi skal glæde os over resultaterne, men samtidig skal vi være bevidste om at vi altid kan gøre det lidt bedre.

Der er taget mange initiativer i bestræbelserne for at højne uddannelsesniveaue. Vi er på rette vej, det er opmuntrende og giver ny styrke til at kræve mere af os selv.

Boligerne

For at nå målene på uddannelsesområdet endnu hurtigere og for at forbedre forholdene for de studerende, vil Naalakkersuisut fremskynde byggeriet af kollegier.

Også på boligområdet, er det helt afgørende for Naalakkersuisut at der påbegyndes byggeri af flere især almennyttige boliger. Det er planen at opføre flere nye moderne, velisolerede og prismæssigt overkommelige boliger. Prioriteringen er at der først bliver bygget der hvor der er størst boligmangel.

Kort sagt er det ambitionen at afskaffe den alt for store boligmangel, for vi ved at en væsentlig forudsætning for et værdigt liv er at have sin egen bolig.

Målet om en bolig til alle kan kun nås i samarbejde med kommunerne. Der er blandt borgerne nogle som har behov for at det offentlige støtter, for at de kan få deres egen bolig, og den opgave ligger først og fremmest hos kommunerne.

Kommunerne

Et af de væsentlige elementer i kommunesammenlægningen er at ansvaret for opførelse af boliger overgår til kommunerne.

Implementeringen af kommunalreformen er på flere områder bagud i forhold til den vedtagne tidsplan. Det er nødvendigt at revidere tidsplanen, og Naalakkersuisut opfordrer kommunerne til at vi sammen udarbejder en ny og realistisk implementeringsplan.

Kommunerne skal i stadig højere grad have ansvaret for den direkte kontakt til borgerne, og i samme takt skal Inatsisartut og Naalakkersuisut i højere grad beskæftige sig med lovgivning og landsdækkende opgaver.

Det sociale område

Kommunernes rolle er helt central i forhold til de mål og ambitioner Inatsisartut og Naalakkersuisut lægger for dagen. Hvis vi skal gøre os nogen forhåbninger om at kunne løse nogle af meget alvorlige og tunge problemer vi slås med, er det helt nødvendigt at vi samarbejder med kommunerne og ikke mindst deres borgere.

Inatsisartut har for 2010 bevilget ekstra 25 millioner kroner til arbejdet med forbedre vilkår for børn og unge, behandlingstilbud for misrøgtede eller misbrugte og til andre lignende formål.

For at bruge disse midler med størst effekt og udbytte, har Naalakkersuisut og kommunerne besluttet at afholde et seminar i februar, med deltagelse af kommunernes personale, fagorganisationerne og frivillige organisationer.

Inatsisartut har også besluttet at førtidspensionerne skal forhøjes med ca. 1.000 kroner om måneden fra 1. juli.

Alle initiativerne for et bedre liv har til formål at styrke os hver især som frie mennesker. Vi vil skabe et samfund af stærke individer med størst ansvarsbevidsthed og selvbestemmelsesret.

For at udligne de store sociale forskelle i befolkningen, er der iværksat et analysearbejde om fattigdom i samfundet.

Skatte- og velfærdskommissionen, som skal beskæftige sig med forslag til ændring af skattesystemet og de offentlige ydelser, er gået i gang med sit arbejde i november. Kommissionen skal specielt fokusere på de laveste indkomstgrupper, fangere og fiskere samt pensionister og førtidspensionister.

Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at fokusere alene på vores fysiske sundhed, også vores psykiske sundhed skal gives større opmærksomhed.

Vi skal alle sammen give klart udtryk for, at seksuel misbrug er helt uacceptabelt og at man ikke bare kan lukke øjnene når det foregår. Vi skal være klar over at et misbrugt menneske, barn eller voksen, kan få så alvorlige skader på sit sind, at det kan blive en livsvarig lidelse.

Vi skal gøre alt for at stoppe den alt for udbredte og uhyggelige brug af vold. Vold fører utryghed og mistillid med sig og vold kan ikke være løsningen på noget som helst. Et menneske der udsættes for kommer nemmere til selv at udøve vold.

Ønsker vi at være fysisk og psykisk sundere, har vi behov for at blive udfordret åndeligt og intellektuelt – udfordringer som skal gøre os stærkere.

Det vigtigste vil dog altid være, at vi selv har et personligt ansvar for vores egen sundhed.

Vi skal i 2010 forberede overtagelsen af det fulde ansvar for kirken i Grønland. Vi skal i den forbindelse bl.a. drøfte mulighederne for at drive kirken uafhængigt af politiske institutioner.

Det påbegyndte arbejde med en lovgivning for det grønlandske sprog, skal afsluttes efter en åben offentlig debat.

Naalakkersuisut planlægger at fremlægge et forslag til en teaterlov i år.

Endelig skal betingelserne for en uafhængig presse som hviler på principperne om demokrati og ytringsfrihed afklares, og debatten mellem politikerne og pressen selv er så småt startet op.

Afslutning

Et vigtigt år for vort lands historie er slut. År 2010 er allerede i fuld gang. Lad os ufortrødent forfølge vore mål. Vi har alle noget at bidrage med og vi har alle brug for hinanden, og i den ånd skal vi sammen bruge det nye år.

Jeg vil afslutte min tale med at citere et digt, som jeg synes passer til lejligheden; Ulf Fleischer skriver i sidste vers i sin sang "Issiaannarusunngilanga" (Jeg vil ikke blot se på):

"Ansvaret er hos folket
Det er helt utvetydigt
Vi vil passe på hinanden
Og forene vore kræfter
For større tryghed ... og vi siger

Vi vil ikke blot se på
Og bare håbe på
Gid det måtte blive så"

Jeg ønsker jer alle et godt og sundt nytår!